

[Starcke.]

det, som tilkommer Mennesket, og det er den Skillelinie, som vi fra vor Side er brændende optaget af at fremhæve, fordi vi mener, at noget af Ulykken i Verden kommer af, at Staten gennem det voksende Folkestyres Udbredelse over alle Omraader inden for Samfundet krænker Menneskets Værdighed og Ligeberettigelse og bliver i Stand til at betragte Mennesket som Husdyr, betragte Mennesket som noget, man kan drive ind i en hvilken som helst imperialistisk Krig, man ønsker.

Det hedder i den 4de Passus, at en almindelig Udbredelse af Kultur og Opdragelse af Menneskene til Retfærdighed, Frihed og Fred er uundværlig for Menneskets Værdighed og udgør en hellig Pligt, som alle Nationer maa opfylde i gensidig Hjælpsomheds Aand. Det er rigtigt, men kunde vi ikke faa at vide, hvad er Retfærdighed, hvad er Frihed, og hvad er Fred? Man hører Mennesker lige fra Pontius Pilatus' Tid stille sig skeptiske over for Muligheden af at svare klart paa, hvad Retfærdighed og Frihed er. Pontius Pilatus var dog saa renlig, at han vaskede sine Hænder derefter; det er ikke alle, der gør det.

Vi mener kort og klart fra vor Side at kunne besvare det Spørgsmaal saadan, at ved Retfærdighed forstaar vi dette, at Mennesket har Ret til sin Krop, til sin Aand og fuldt og helt til det, som han frembringer ved sit Arbejde, og han har Ret paa lige Fod med andre til det, som er Grundlaget og Vilkaaret for Livet, nemlig Naturen, dens Plads og dens Raastoffer. Og vi mener, at det, som skal opfyldes i gensidig Hjælpsomheds Aand, det, som skal være Samfundets, det sociale, er dette, at det er retfærdigt, at det tilfalder Samfundet, som intet enkelt Menneske har skabt, men som enten kommer fra Naturens Haand, fra Guds Haand, eller ved Samfundets Vækst og Liv, alt det, som man kalder Opbygning af Teknik, som har været Generationers Arbejde, alt det, som har været Opbygning af Retsorden, af Veje, af Trafiksystem, af Kultur, af Litteratur, af alt det, som Menneskene modtager som en social Arv. Alt det mener vi, at Menneskene har Ret til i Fællesskab, og at det ikke maa monopoliseres af nogle faa, saadan at nogle ganske enkelte kan sige: jeg ejer Jorden, og I andre maa gerne arbejde paa den, men jeg skal have Udbyttet af jeres Arbejde.

Og først ved en klar Definition af Retfærdigheden naar man frem til en klar Definition af Friheden. Den er ikke saa vanskelig, for Friheden gaar nøjagtig saa

langt, at den ikke krænker andre Menneskers lige saa berettigede Frihed.

Først naar vi har løst disse to Problemer, kan vi naa frem til Freden, for Freden er et Resultat, som opstaar i den gensidige Hjælpsomheds Aand gennem Samarbejde, idet Mennesket ikke af sin Natur ene og alene er krigerisk, men Mennesket er i sin Natur et Medmenneske, som har Instinkt til Samarbejde.

I den femte Passus tales der om, at en Fred, der udelukkende hvilede paa Rege-ringernes politiske og økonomiske Aftaler, ikke vilde kunne opnaa varig og oprigtig Tilslutning o. s. v. Ja, og saa slutes der med Menneskehedens intellektuelle og moralske Solidaritet. Det er noget, vi tror paa, dette, at Menneskene ikke blot er Mennesker og Individuer, men at vi er Medmennesker. Vi har sociale Instinkter i os, som vi ser det hos en Moder, som vi ser det i farefulde Situationer, som vi ser det i enhver Nation, naar Krigen og Faren nærmer sig, hvordan Mennesker er i Stand til at se bort fra deres egne private Interesser og ofre sig selv og ofre alt, hvad de ejer og har, for noget, som er større og rigere og varigere og værdifuldere end de selv.

Saa tales der til sidst i den sjette indledende Passus om en uindskrænket Søgen efter objektiv Sandhed og en fri Udveksling af Tanker og Viden. Dette er noget, vi ogsaa tror paa. Vi tror paa det, som vi kalder en objektiv Politik, og vi tror, at vi inden for Politik og inden for Social-økonomi, inden for hele Samfundets Organisation burde anvende den samme Metode, som Naturvidenskaben har anvendt i de sidste 80 Aar, og som f. Eks. inden for Teknikken, inden for Ingeniørkunsten, inden for Lægekunsten har ført til Resultater, som er baade eventyrlige, fantastiske og dog virkelige; og dette har man naaet inden for Ingeniørkunsten og inden for Lægekunsten ved at bygge paa den objektive Sandhed, ved roligt og nøgternt at anvende de gode Grundes Metode, underbygge dem med en logisk Begrundelse, med Erfaringsmateriale, med Eksperiment og afveje dem imod andres lige saa gode Grunde for derigennem at komme frem til det, som er den objektive Sandhed. Denne er vi endnu uhyre langt fra i Politik. I Politik vejer man Magt, der organiserer Stænderne de politiske Partier, der er som krigerske Bander og Sammenrottelser, hvor det gælder om at komme til Magten for at sidde inde med Skatteudskrivningsretten og Retten til at uddele Understøttelser og derigennem faa Indflydelse paa Afstemningen.